

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

2. Vallis pusillanimitatis implenda, mons superbiæ planandus, viæ prævitas corrigenda. Thema. Omnis mons & collis humiliabitur. Isaiaë 40.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

Quamvis enim recta sentias per Fidem ; sed non rectam habeas intentionem , vel affectum obliquum habeas , aut distortum opus , non es rectus , nec Deo places. *Rectum te dixerim* (ait S. Bernardus Serm. 24. in Cant.) *si rectè in omnibus sentias , & falsis non dissentias : Noli esse*

rectus oblator & pravus divisor. quid dividis actum à Fide ? addam ego: Quid dividis intentionem à iudicio , loquelam ab opere : junge hac omnia ; & viam Domini diriges , semitas ejus rectas facies ; atque ad Domini adventum rectè te dispones.

PRO TEMPORE ADVENTUS. EXHORTATIO II.

De præparatione ad Natalem Domini.

T H E M A.

Omnis mons & collis humiliabitur. Isaïæ 40. 4.

V E L :

Parate viam Domini ; rectas facite semitas ejus. Lucæ 3. 5.

DUM Monarchæ & Régés terrarum ad Metropoles ac civitates primarias inaugurandi discedunt aliave itinera instituunt , viæ & compita præparantur , fordes removentur , humilia elevantur , extantia demittuntur , inæqualia , aspera & saxosa complanantur ; quò maguates hujusmodi commoditate majori itinera perficiant. Ita Xerxes Rex Potentissimus (teste Justino) dum Græciam invadere tentaret , aliquot hominum millia , malleis & securibus instructa præmittebat ; ut viam sibi & exercitui profecturo sternerent. Alii montes evertebant ; alii valles complebant ;

alii rupes secabant , alii silvas excidebant ; alii fluvios & rivus opplebant , aut aliò derivabant. Carissimè , ad nos venit non Xerxes , aliùsve Rex barbarus ; sed Christus Rex mansuetus , Rex Regum , & Dominus Dominantium. *Ecce venit* (clamat Malachias) *Dominator , Angelus Testamenti. Ecce Rex tuus venit tibi mansuetus. Matth. 21. 9.* Quare par est , ut tanto Règi viam præparemus , ut prædicat Sanctus Præcurator Domini. *Parate viam Domini ; rectas facite semitas ejus.* At quomodo id præstebimus ? S. Joannes in Allegoriâ ingeniosâ quaterna præscribit Punta : *Omnis vallis implebitur ; & omnis mons & collis humiliabitur ; & erunt præparata & aspera in vias planas. Lucæ 3.*

Quibus

Quibus verbis quaterna proponit impedimenta, adventum Christi in nos retardantia: que in præfenti explanabimus; ut, si quid horum in nobis reperimus, removeamus; Dominumque læti suscipiamus.

I. Impedimentum primum est profunda vallis, quæ (ut exponit Cornelius à Lapide & Ludovicus de Ponte p. 2. med. 15.) est Pusillanimitas; vel (secundum alios) diffidentia, timor, acedia, quæ tamen ferè cum pusillanimitate sunt conjuncta. Hæc vallis æque omnia implenda est. *Omnis vallis implenda*, seu (ut interpretatur Cornelius à Lapide) *implentur*. *Implenda sunt pusillanimitatis profunda*; ait Ludovicus de Ponte. Inter Religiosos, ac præcipuè Titones, non pauci in valle pusillanimitatis jacent. Nam hic viam ad cælum nimis arduam aut arctam esse, sibi imaginatur, seque vix aut nè vix quidem eo perventurum ominatur; ideoque languore, tristitiâ & acediâ opprimitur. Ille viam perfectionis nimis difficilem, & quodammodo sibi impossibilem arbitratur; tum ob crebros tentationum insultum ob Præceptorum & regularum multitudinem; tum ob operum humilium, mortificationum & castigationum corporis asperitatem; tum denique ob perseverantiæ in bono & Statu Religioso incertitudinem. Ille ingenii & doctrinæ suæ exiguitatem cavilatur, seque Societatis munitis, Viros doctos requirentibus, haud aptum existimat. Alius in conversatione cum Secularibus, in excipiendis utriusque sexus exhomologibus puritatem se conservare non posse sibi persuadet; &

cùm Oratio gratiam ad omnia impetrare possit; ex pusillanimitate nihil se à deo obtenturum arbitratur. hæc pusillanimitatis tentatio pulsabat sub conversionis initia Augustinum: Sed ipse reponebat: *Tu non poteris quod isti & iste? An isti in se hac potuerunt, & non in Domino Deo suo?* Hæc igitur omnia tanquam montium altissimorum prærupta, è valle pusillanimitatis & dejectionis suæ intuentur, & cacumina, alpesque insuperabiles censent, atque ita animum despondent, ut nonnunquam retrò respiciant, & reditum in Ægyptum meditentur.

Verùm animum erigite, Pusillanimes, pusillanimitatem abjicite, in deo omnipotente confidite, & videbitis, hos montes non solum non superatu impossibiles, sed faciles esse. Figuram pusillanimitatis hujus præbent nobis Israëlitarum Num. 13. Qui cum ab Exploratoribus à moyse missis audirent, in terrâ promissâ civitates reperiri, perquam munitas & populos feroces, animum abjecerunt, ulteriusque progredi detrectârunt. *Populus* (ajebant Exploratores) *quem aspeximus, procerâ statura est: ibi vidimus monstra quædam Filiorum Enac de genere giganteo, quibus comparati, quasi locustæ videbamur. Terra devorat habitatores suos.* Quibus auditis, Israëlitarum ita animis cecidit, ut vociferarentur & murmurarent contra Moysen, dicentes: *Constituamus nobis Ducem & revertamur in Ægyptum.* Verùm strenuè se se opposuere viri cordati Josué & Caleb, qui terram quodque explorârunt, populùmque animârunt: *Nolite* (inquirunt) *timere, Dominus nobiscum est.* Num. 14.

Terra

Terra quam lustravimus valde bona est: Si propitius fuerit Dominus, introducet nos in terram lacte & melle manantem: neque timeat populum terrae hujus, quia sicut panem, ita possumus eos devorare.

Pari ratione fiducia nobis habenda est in Deo: habet Religio montes difficultatum, aspera mortificationum, praelia castitatis & virtutum aliarum: At Deus infinita est potentia, montes & vales sciens planare: ejus omnipotentia novit omnia impedimenta amoliri, alta deprimere, depressa elevare, nobisque ac imbecillitati nostrae succurrere, modo omnem spem & fiduciam in ipso collocemus. In hanc quoque pusillanimitatis foveam dejecta erant pia feminae, in die Resurrectionis Domini, pergentes ad sepulchrum: dicentesque: *Quis revolvat nobis lapidem, ab ostio monumenti?* Cum autem sepulchro appropinquarunt, jam lapidem revolutum inveniebant. Sic igitur & in nobis pusillanimitatis profunda implenda sunt.

Speremus in Deum, confidamus in Omnipotentem. *Qui habitat in adjutorio altissimi, in protectione Dei caeli commorabitur.* Psal. 90. Puer qui natus est, Deus est, fortis est, admirabilis est, Princeps pacis est, Pater est futuri saeculi, qui vult & potest succurrere, seque succursum toties sancte appromisit: *Quid igitur dubitamus modice fidei? Insurgant tentationes, impugnent hostes, insistent mortificationes, offerant se difficultates, in Deo confidens vinces omnia. Cadent a latere tuo mille, & decem milia à dextris tuis: ad te autem non appropinquabit.* l. c. Tantum animose perge: *In Deo meo transgrediar murum.*

II. Alterum impedimentum Christi in nos adventus est mons peccatorum, mons & collis superbiae, vanae gloriae & cupiditatis. In vita seculari, tot accumulavimus peccata; ut ingens inde mons excreverit: quemadmodum olim Romani ex frustis & fragmentis ollarum fistilium aëre stellarum montem creaverunt, quem vocaverunt montem testaceum, qui hodieum Romae cernitur. At hunc montem cum gratia Dei per Ascensionem sacram, & exhomologationem de tota vita, jam complanavimus: & si Diabolus nos scrupulis & anxietatibus inanibus exagitare velit, repellendus est, & conscientia in tranquilla pace conservanda. Restat tamen ut peccatorum radices, vitia, ac praesertim montem superbiae & collem vanae gloriae dejiciamus & complanemus per humilitatem & sinceram intentionem. *Omnis mons & collis humiliabitur.*

Hannibal ille Romanorum terram, excelso animo Dux per altissima Alpium juga & caelo minantia saxa ac ropes, cum exercitu maximo in Italiam, velut in alterum Orbem sibi viam iteravit, rupes secando securibus, & aceto macerando ac comminuendo, ut non immerito fulmini assimilaretur, quod saxa & rupes rumpit, unde Juvenalis in satyra 10. canit:

Expende Hannibalem ---- Pyrenaum

Transiit; opposuit natura Alpesque, nivemque;

Diduxit scopulos, & montes rapt acetum.

Forte hoc debuit fuisse acetum, quod montes rumpere valuerit, & longe fortius, moderno nostro. At nos longe

certius montem Superbiæ & collem
vanæ gloriæ findemus & æquabimus
acero mortificationis, ferrâque humili-
ationis, exemplo Dâcis nostri Jesu Christi
nos deprimendo: *Qui exinanivit semet-
ipsum, formam servi accipiens, & in simili-
tudinem hominum factus, & habitu inventus
in domo.* Cùm esset plenus Divinitate
& majestate, *exinanivit se*: plenus
sapientiâ & fortitudine *exinanivit se*:
Cùm esset Rex Angelorum, homini
similis apparere dignatus est, & habitu,
veste, victu, domo, suppellectile *inventus
in homo pauper, egenus & mendicus.*
Hinc Ducem nostrum imitemur, &
in nobis *Omnis mors & collis humiliabitur.*

III. Tertium impedimentum est
via pravitas & curvitas. Nam *Impii
in circuitu ambulantes.* Psalm. 11.
Amantque vias pravas & curvas ac
tortuosas: ac *Justi amant vias rectas*:
unde Sapiens ait Sapientiæ *10. 10.*
Justum deduxit Dominus per vias rectas.
At quænam est via prava & recta?
Via prava & curva est via vitiorum;
qua per circuitus ducit ad perditionem:
Via recta est virtutum, quæ rectâ
per vestigia Christi ducit ad cælum.
Utrâque describit Sanctus Ambrosius
explicans psalmum, ubi ita exponit:
*Una via est justorum, altera peccatorum:
Una equitatis; iniquitatis altera.
Hic libertas est cupiditatum; illic servitutis
incuria: hic convivium; illic jejunium:
hic intemperantia gaudiorum; illic perseve-
rantia lacrymarum: hic saltatio, illic oratio:
hic cantus dulces; illic gemitus graves.*

Quando ad trivium pervenimus, ordi-
nariæ media via est recta: dux extremæ
declinant, una ad dexteram, altera
ad sinistram, & sunt curvæ. Ita in virtu-

tibus, quæ sic sunt in medio, offerunt
viam rectam: dux extremæ adjunctæ
sunt viæ curvæ vitiorum, vel per excessum
vel per defectum. V. G. Spes consilium
in medio & rectam offert viam:
extrema desperatio & præsumptio, vias
tortuosas. Religio suggerit viam rectâ:
extrema verò, Irreligiositas & Super-
stitio curvas. Liberalitas est via recta,
extrema, Avaritia & Prodigalitas
curvæ. Simplicitas est via recta, astutia &
stoliditas curvæ. Fortitudo est via recta;
Ignavia & Audacia curvæ. Humilitas
est via recta; Superbia & nimia abjectio
curvæ. Atque ita de aliis.

Lipius de magnitudine Romæ L. 3.
c. 10. inter alia stupenda opera meminit
quodque viæ Appiæ, ab Appio Roma-
norum Censore ante nongentos annos
ex duris silicibus nigris & incisione
in quadrum aptatis structæ, quæ hodie dū
cernitur & ex Germania Romam
proficiscentibus aliquot diebus teritur;
longitudine quinque dierum, Româ
Capuam usque, eâ latitudine, ut duo
curvas sibi occurrentes liberè queant
commeari. Admirabilis via, de qua
Lipius fatetur: *Stupor me habet,
cùm vel unam viam Appiam, considero*,
de qua Poëta canit:

Appia longarum teritur Regina viarum.
Verùm hæc via non est via recta, sed
curva, per quam boni & mali, justi
& injusti decurrunt. Via per quam
nos ad Christum tendere debemus, est
via recta, via virtutis & perfectionis.

Si igitur ad Christum pervenire,
Christumque ad nos divertere, &
in cordibus nostris nasci desideramus,
Erunt prava in directa. Omnes ambages
& circuitus vitiorum declinare oportet:

Sic implebimus illud, quod S. Gregorius Hom. 20. in Evang. scribit: *prava directa sunt, cum malorum corda, per iniustitiam detoria, ad iustitiam regulam diriguntur.* Cum scilicet mediam virtutum viam, extremis curvis neglectis, ingredi-

IV.
Asperitas
vix mit-
ganda.

mur. IV. Impedimentum quartum adventus Christi ad nos, ejusque spiritualis Nativitatis in nobis est *asperitas viarum.* Id est, asperitas morum, iracundia, durities cordis, & oris, mordacitas, dicacitas, criticatio & taxatio. Hoc impedimentum ultimum est, quod removendum clamat Sanctus Christi Prodromus: *Et aspera in vias planas.* Ut scilicet morum asperitatem leniamus & mites nos ad omnes præbeamus, nemini dantes ullam offensionem. *Aspera in vias planas immutantur,* inquit S. Gregorius Homil. 20. in Evangel. *cum immites atque iracunda mentes per infusionem supernæ gratiæ ad lenitatem mansuetudinis redeunt.* Christus mitis & lenis non nisi mites & lenes diligit atque invist. *Eccæ Rex tuus venit tibi*

mansuetus. Vis ut ad te veniat? ad lenitatem mansuetudinis redi.

Quæ cum ita sint, Dilectissimi, juxta monitum S. Joannis Baptista hæc impedimenta quaterna removeamus. 1. Vallis pusillanimitatis impleatur, mens in Deum summâ cum fiducia erigatur, à Dei infinitâ liberalitate, charitate, Sapientiâ & Potentiâ omne auxiliâ expectemus, nemo animo cadat, desperet nemo: ille paratior est datus, quàm nos accipere. 2. Mons Superbia humilietur. Humilis est Rex noster & Salvator, humiles amat, ad humiles divertit. *Humilia benigne respicit, & alia ac superbe tumida à longè cognoscit.* 3. Pravas vias vitiarum declinemus, & rectas virtutum semitas teneamus. 4. Aspera dicta vel facta, asperos mores & modos agendi, iracundiâque proscribamus, viâ æquâ, planâ, sicillâ, & mansuetâ incedamus: Atque ita remotis hæc adventus Christi impedimentis, *Videbit omnis caro Salutare Dni:* Et Salvatorem nostrum cum gaudio & solatio animi intimo suscipiet.

